

2024-11-25

§ 182 2024.374 KS

Handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet

Ärendebeskrivning

Välfärdsbrottslighet är ett stort och växande samhällsproblem, som orsakar en rad oönskade konsekvenser. Välfärdssystemet urholkas och välfärdsbrottsligheten påverkar förtroendet för kommunerna och är ytterst ett hot mot rättssäkerhet och demokrati.

I kommunstyrelsens budget 2024–2026 som kommunstyrelsen beslutade om den 11 december 2023, § 216 fick kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram en kommunövergripande handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 4 november 2024 lämnat följande yttrande:

Kommunledningskontoret har under året haft dialog med förvaltningarna kring nuläge och hur kommunen idag arbetar för att motverka välfärdsbrottslighet. Det finns en medvetenhet om problemet och ett behov av att öka arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet. Arbetet mot välfärdsbrottslighet är långsiktigt och tidskrävande. Det måste prioriteras och hela organisationen måste involveras. Arbetet med att motverka välfärdsbrottslighet måste integreras i redan befintliga processer för internkontroll, upphandling, utbildning och i alla former av beslut och myndighetsutövning. Det handlar om att arbeta förebyggande, att analysera, upptäcka och utreda välfärdsbrott.

Alingsås kommuns handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet innehåller kommunens långsiktiga övergripande mål (3–5 år) och inriktning för arbetet med att förhindra välfärdsbrottslighet.

Alingsås kommun ska arbeta med att motverka välfärdsbrottslighet genom:

- Att arbeta strukturerat och förebyggande med utökad riskanalys
- Att upptäcka oegentligheter genom stickprov och utökad internkontroll
- Att vid upptäckt av välfärdsbrottslighet kommunicera detta öppet och tydligt, som ett sätt att motverka fortsatt välfärdsbrottslighet
- Att alltid polisanmäla misstankar om brott mot kommunens verksamhet

Sveriges kommuner och regioner (SKR) har tillsammans med KPMG tagit fram ett stödmaterial för att stödja kommuner och regioner i sitt arbete med att motverka välfärdsbrottslighet. Detta material ligger till grund för handlingsplanen och innehåller ett antal verktyg och metoder som kan användas inom huvudområdena. Dessa metoder och verktyg kan kombineras utifrån genomförd riskanalys. Ekobrottsmyndigheten har även tagit fram checklistor, som kan vara bra vid kontroller för att motverka oseriösa aktörer.

Internkontrollen behöver utvecklas och sätta mer fokus på att motverka välfärdsbrottslighet. I internkontrollen kommer aktiviteter att framgå utifrån genomförd riskanalys, samt uppföljning av statistik och indikatorer. Exempel på aktiviteter kan vara utökade avtalskontroller under avtalsperiod och att stärka processer vid upphandling enligt LOU och LOV. Det kan även

2024-11-25

handla om utökad kontroll inom myndighetsutövning och återansökningar, utökad kontroll vid anställningar, att se över rutiner för inköp och föreningsbidrag, kontroll av HVB-hem eller barn och elever inom fristående skolverksamhet. Det handlar även om att utöka samverkan internt och externt. Inom vissa områden finns det redan idag en väletablerad myndighetssamverkan med flera kontrollmyndigheter för tillsyn och kontroll. Ett exempel på detta är livsmedelstillsyn.

Detta är processer som kommunledningskontoret och förvaltningarna behöver ta hand om tillsammans. Övergripande processer hanteras centralt medan andra processer kan vara mer verksamhetsstyrda och ingå i olika former av myndighetsutövning. Utbildningsinsatser kommer att göras både centralt och lokalt i förvaltningarna. Information på Kommunportalen och kommunens hemsida behöver utökas med information och länkar kring välfärdsbrottslighet och rapporteringsverktyg.

Det pågår olika statliga utredningar inom området och kommunen kan komma att få fler verktyg och möjligheter att stärka arbetet mot att motverka välfärdsbrottslighet. Detta är positivt.

Välfärdsbrottslighet kommer även att följas upp inom det brottsförebyggande arbetet och arbetet med lägesbild och följas upp inom Brottsförebyggande rådet.

Kommunledningskontoret ser behov av att stärka fokus i hela kommunkoncernen i arbetet för att motverka välfärdsbrottslighet över tid. Det är ett långsiktigt arbete med processer som behöver införlivas i ordinarie arbete.

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 13 november 2024, § 184 behandlat ärendet.

Beslut

Förslag till beslut i kommunfullmäktige

Handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet i Alingsås kommun antas.

Beslutsunderlag

- §184 KSAU Handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet
- Tjänsteskrivelse - Handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet 2024-2026
- Handlingsplan för att motverka välfärdsbrottslighet i Alingsås kommun 2024-2026